

ARNHEMISCHE SCOURANT.

De prijs der Courant, die geregeld vijfmaal weks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Vrijdag, Donnerdag, Zaterdag en Zondag, is 1/2 in de drie maanden.

DINGSDAG 11 MEI.

De prijs der Advertentiën is, van drie regels, f 1.00, en voor elke regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandse berichten.

PRUISSEN.

Berlijn, 5 mei. In de zitting des landdags, van heden, werd aan den maarschalk der tweede curie, den heer von Rochow, het navolgende, door 138 afgevaardigden ondertekende schrijven overhandigd: In de, op den 16den dezer maand gehoudene, volle zitting des vereenigden landdags heeft dezelve besloten tot een adres aan den koning, en daarin, met betrekking tot de door velen zijner leden niet gedeelde volkomen overeenstemming der verordeningen van 8 februari 11. met de oudere wetten, ter bewaring en handhaving der stendelijke regten, eene eerbiedige verklaring voor den troon nedergelegd. Indien het niet betamelijk geacht werd, om in dat adres, hetwelk tevens eene dankzegging voor de bijeenroeping des landdags inhield, de bepaalde punten uiteen te zetten, op welke gezonde overeenstemming gemist wordt, zoo schijnt het thans geboden te pligtmatig, dat de landdag zich bezocht en de punten, ter vermindering van alle misverstand, nader aanwijze. Tot dat einde hebben de ondertekenden de eer, te hebben geboren de nevensgaande verklaring te doen geworden, met het voorstel, om dezelve naar eene afdeling te willen verwijzen, opdat dezelve vervolgens door de derde curie der drie standen tot besluit verhooren en in het protokol opgenomen worde.

Berlijn, 26 april 1847.

De bovengemelde 138 leden des landdags zijn over de onderscheidene provincien verdeeld, als volgt: uit Pruissem ongeveer 60, uit Brandenburg 8, uit Pommern 19, uit Silezië 9, uit Posen 4, uit Westfalen 12, uit de Rijn-provincie ongeveer 40.

Berlijn, 5 mei. De zitting van onzen landdag is reeds sedert ruim drie weken geopend, terwijl de tot dusverre voor deszelfs bijeenzijn bepaalde tijd acht weken bedraagt. De belangrijkste debatten, welke de landdag gedurende die drie weken gevoerd heeft liepen over het adres van antwoord op de troonsrede, het verbod van den aardappelen-uitvoer en het jeneverstoken uit die vrucht, de oprigting van provinciële hulpkassen, en de wet inopens de al dan niet-toelbaarheid van afgevaardigden. Buitendien wachten, gelijk men weet, den landdag nog vele gewichtige voordrachten; wij herinneren slechts aan de joden-wet en de hervorming der gemeentelijke regeling.

Voor de laatste schijn, meer dan vroeger, eene gunstige stemming bij de afgevaardigden te hebben geopenbaard, ofschoon wij nog altijd meenen, te mogen aannemen, dat de voordragt tot het invoeren eener belasting op het inkomen naauwelijks de meerderheid der vereenigde beide curien zal wegdragen. In onze plaatselijke dagbladen wordt met betaalde ingezonden stukken een hevige strijd tegen die belasting gevoerd.

Van den Neekar, 5 mei. Een droevig voorbeeld

hoe weinig de regeringen zich bekommeren om het lot der landverhuizers, heeft, dater dagen, een voorval te Mannheim weder bewezen. Eedige Odenwalder-familien, ten bedrage van 27 lieden, wilden naar New-York verhuizen. Zij gingen eene overeenkomst aan met den agent der Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij, den heer Louis Renner, te Mannheim. Ingevolge deze overeenkomst gaven zij een epgeld (Aufgeld) van f 135, hetwelk zij verbeuren zouden, indien zij niet op het bepaalde tijdstip ter plaatse der afreise verschenen, terwijl, daarentegen, de stoomboot-maatschappij zich verbond, den landverhuizers eene schadeloosstelling van 48 krentzer (ruim f 1 Hollandsch) per hoofd te zullen geven voor iederen dag, welken zij, na den vijfden dag hunner aankomst, op de plaatse der afvaart zonden gedwongen worden te vertoeren. De dag der afreise was bepaald op 26 april. Middelerwijl verscheen de bekende wet der Vereenigde Staten, bepalende het getal reizigers, welke in een schip van zekere ruimte mogen opgenomen worden. De agent, Louis Renner, deed, dien tengevolge, de bedoelde landverhuizers weten, dat zij maar moesten wegblijven, dat zij, op zijn meest, hun epgeld konden terug erlangen. De landverhuizers raadpleegden eenen regtsgeleerde over de zaak, die hun aanraade, nietemin naar Mannheim te gaan, en dat zij ingescheept en vervoerd moesten worden. Zij deden dit. Te Mannheim aangekomen, werden zij, echter, door de Nederlandsche maatschappij wegens overgroeten toeloop (van landverhuizenden) afgewezen! De landverhuizers waren wanhopig. Welwillende lieden raadden hun, proces-verbaal van de toedragt der zaak te doen opmaken en vervolgens eene geregelijke actie tot naleving der overeenkomst in te stellen van uit hun geboorteland. De landverhuizers gaven daaraan gehoor en wilden dien raad opvolgen; inusschen maakte men hun, van wege de politie, de opmerking, dat zij zich niet laag meer te Mannheim zouden kunnen ophouden, zonder als geen-te-huis-komende hebbenden (te Mannheim, namelijk) (d. i. als Heimatalose) door de gendarmerie te worden weggebragt (uitgeset); dat de menigte der landloopers (Fagabunden) zoo groot was, enz. Deze opmerking uit het bureau der politie bragt de arme, onkundige lieden in groote verlegenheid; reeds zagen zij zich op den schopstiel (Schub), paken in alderij, hun hebben en houden bijeen en spoedden zich naar hun land terug. Inusschen had de agent Renner zoo behendig weten te opereren, dat hij niet alleen de kontrakten, maar zelfs de bescheiden der in het naauw gebragte lieden in handen hield, waartegen hij hun het epgeld teruggaf. Ziedaar de twee eerste bedrijven. Men heeft terecht gezegd: waar, voor de arme Heimatalosen het derde spelen zal, is nog niet zeker.

Deze handelwijze der Nederlandsche stoombootmaatschappij en van haren agent Louis Renner te Mannheim verdient, inusschen, openlijk bekend te worden. (Trierer Zeitung).

In de Augsb. Allg. Zig. d. d. 5 mei komt het volgende bericht voor: Amsterdam, 29 april: Naar alle berichten te oordeelen moet de daurte der levensmiddelen is bijna geheel Duitschland bovenmatig zijn; wij rekenen ons gelukkig, door onze vroegere sterke toevoeren van granen eenen gelijken toestand van gebrek te hebben voorgekomen (?). Wel zijn de prijzen natuurlijk ook bij ons buitengemeen hoog gestegen, maar wij lijden althans geen (?) gebrek en in het midden van juni komt (?) de Russische vloot en brangt ons omstreeks 40,000 last of 600,000 Deijer-

sche schepels rogge, en in juli en augustus volgen nog 30,000 last, zoodat wij dan ook weder ruim (?) naar Duitschland kunnen uitvoeren."

ENGELAND.

Londen, 6 april. De stoomboot Madrid heeft berichten uit Lissabon medegebragt, welke tot den 20sten april jk. loopen. Zij bevestigen de optreding van een nieuw ministerie, waarvan wij de namen reeds medegedeeld hebben. Het eenigst lid van het ministerie Saldanha, dat in het tegenwoordige overgegaan is, is de graaf Tojal, die ad interim het portefeuille van marine en koloniën waarneemt, bekleedende Idefonso Leopoldo Baijard den post van president van den raad als minister van buitenlandse zaken, waarbij hij nog het portefeuille ad interim van oorlog waarneemt. Francisco Tanares de Almeida Proenca is minister van binnenlandsche zaken en Manoel Duarte Seitao minister van justitie.

Lord Palmerstons voorwaarden zijn door de koningin en het nieuwe gouvernement aangenomen, en kolonel Wyld heeft den 29sten Lissabon verlaten, om zich naar St. Ubes te begeven, ten einde de vijandelikheden te doen staken. Men twijfelt er niet aan, dat zijne zending slagen zal, zoodra hij aangekomen zal zijn en de voorwaarde medegedeeld hebben, waarvan hij de overbrenger is, benevens den aard zijner instructiën. Deze instructiën bepalen eene onmiddellijke, gewapende tusschenkomst door Engeland, ter ondersteuning van de zaak der koningin, wanneer de voorwaarden niet aangenomen mogen worden. Eene algeheele amnestie wordt gewaarborgd; de gevangenen uit het gevecht van Torres Vedras zullen naar Lissabon terug gebragt en de cortes bijeengeroepen worden op het tijdstip, nader daartoe te bepalen.

Londen, 7 mei. De prijs der granen is heden weder gestegen, hebbende men voor tarwe wederom van 4 tot 6 Sh. per quarter hooger betaald. Deze stijging is veroorzaakt door aanzienlijke inkoop voor Fransche rekening.

FRANKRIJK.

Parijs, 6 mei. Thans is het zeker, dat de generaal Despans-Cubières door de regering wegens laster vervolgd zal worden. Bij de Pairs, van welke Kamer hij lid is, is heden eene koninklijke ordonnantie ontvangen, welke de Pairs als gerechtshof bijeenroept, om de zaak te onderzoeken. De heer Cubières, die in de zitting tegenwoordig was, bekleem, na de voorlesing der ordonnantie, het spreekgestoelte en hield eene korte redevoering, waarin hij verklaarde meer dan iemand belang te hebben, dat de waarheid aan den dag kome, en zulks van de onpartijdigheid der Kamer, die hij boven alle partij-schap verheven achtte, te verwachten.

— Bou-Maza is gisteren morgen, met de malleposte van St. Etienne, alhier aangekomen.

— De procureur des konings bij de civiele rechtbank van de Seine heeft een bevel van inbeslagneming uitgevaardigd tegen den hertog van Fianza en de getuigen van zijn tweegeslacht met den heer de Pommerais.

Parijs, 7 mei. Heden morgen is Bou-Maza, vergezeld van den kapitein Richard, van 11 tot 12 ure bij den minister van oorlog geweest, den generaal de Saint-Yon. Men zegt, dat Bou-Maza den minister zijne hooge tevredenheid betuigd heeft, over het hem verleende verlof, Parijs te mogen bezoeken.

SPANJE.

Madrid, 1 mei. Heden liep het gerucht, dat er te Barcelona, Matazo en Olot onlusten zouden uitgebarsten zijn. Het gouvernement heeft echter dienaangaande geenerlei officieel bericht ontvangen. De vastberadenheid en de getrouwheid van den generaal Pavia staan al te zeer voor de rust van Katalonië in, dan dat men reden hebben soude, daartoe ernstige bezorgdheid te koesteren.

De meest tegenstrijdige geruchten loopen er rond aangaande den afloop der zaken in Portugal. Eenige personen meenen te weten, dat de baron *Pinhaes* door *Sa da Bandeira* geslagen is en zich genoopt zag op de hoofdstad terug te trekken. Anderen gelooven, dat zijn grof geschut de troepen van zijnen tegenstander tot den aftogt gedwongen had. Ook daaromtrent heeft het gouvernement geenerlei officieel bericht ontvangen.

BELGIE.

Brussel, 7 mei. Gisteren morgen heeft de Noorweegsche bark *Sylphide* met 147 landverhuizers de haven van Antwerpen verlaten. Hare bestemming is New-York. De Deensche brik *Waldemar* met 139 landverhuizers en de Belgische galjoet *Commerce* liggen op de reede, om dezelfde reis met hetzelfde doel te aanvaarden. Dagelijks neemt de landverhuizing toe, en de spoorweg en de stoombooten van Rotterdam komende, voeren dagelijks te Antwerpen landverhuizers in grooten getale aan.

Heden morgen leverde de reede te Antwerpen een ontzagwekkend schouwspel op. Zes groote schepen, aan boord hobbende ruim 1000 passagiers, gingen onder zeil of lagen ten anker; onderscheidene anderen, van mindere grootte, maakten hunne toebereidselen tot vertrek.

Binnenlandsche berichten.

Amsterdam, 8 mei. Ons vaderland heeft door het overlijden van den heer *Testa*, minister-resident der Nederlanden te Konstantinopel, een zijner oudste diplomaten verloren. De heer *Testa*, wiens familie gedurende bijna een eeuw de betrekking van consul in Turkije vervulde, stamde van eene Grieksche familie af, welke te Konstantinopel reeds bekend was, vóór de vermeerstering dezer stad door de Turken.

's Gravenhage, 7 mei. Naar men verneemt, heeft *Z. M.* bepaald, dat, te rekenen van 10 juli e. k., de betrekkingen van administrateur en agent van 's rijks schatkist zullen worden opgedragen aan eenen betaalmester.

De jongdige beambte bij de bureaux van rentebetaling, welke zich sedert eenigen tijd, onder de beschuldiging van valsche bankbiljetten vervaardigd te hebben, afhier in hechtenis bevond, heeft zich dezen nacht, door ophanging, van het leven beroofd.

's Gravenhage, 8 mei. Door de commissie van rapporteurs is algemeen verslag uitgebragt over het ontwerp van wet, tot herstel van verliezen, geleden door het te loor gaan van schuldbrieven. — De bearaadslagingen daarover zullen plaats hebben op aanschaaften dingsdag, des morgens ten 11 ure.

De voorzitter geeft kennis, dat door de verschillende afdelingen tot rapporteurs over het ontwerp van wet, tot het verleenen eener buitengewone geldelijke bijdrage aan de maatschappij van weldadigheid, benoemd zijn de *H. H. Modderman, Menso, Nap, Mutsaers en Gevers*.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet, tot regeling en afsluiting van de fondsen voor kwade posten op de kohieren van de personen belasting en het paleis, betrefsende de diensten, voorafgaande aan 1 mei 1843.

Na eenige discussie, waaraan deelgenomen hebben de heeren: *de Monchy, Cost-Jordens, Mutsaers, van Dam van Isselt, de Man, van Heemstra de Kempnaer, Duymaer van Twist, Romme en Z.* Exc. de minister van financiën, is de voordragt aangenomen met 46 tegen 5 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Sasse van Isselt, van Heemstra, van Dam van Isselt, Mutsaers en Romme.*

Zeven kinderen-zaken. Zeven mei. Zeven advokaten. — In de terechtzitting van den Hoogen Raad van vrijdag 11 den zevenden mei, zijn de pleidooijen aangehouden in acht en vijftig zaken van vaders van zeven kinderen. Voor de eischers traden op zeven advokaten. Nadat de termijn van eisch was voorgedragen door de heeren advokaten *Wintgens, Melman, de Kempnaer, van Berkel, Gevers Deynoot en Heor* is de verdere behandeling uitgesteld tot zaterdag aanstaande, 15 mei. Alsdan zal voor den staal worden geantwoord door den heer advocaat *Faber van Heemstrijck*, en daarna de termijn van repliek worden voorgedragen door den heer advocaat *de Pinto*: *Sept contre un, que voulez-vous qu'il soit?*

Rotterdam, 8 mei. In eenen brief uit Luxemburg aan de *Rhein- und Mosel-Zig*, wordt hevig geklaagd over de handelwijze der politie in het groothertogdom, die de over den post gezonden exemplaren der *Deutsche Brüsseler Zig* teruggehouden, en deselve eerst na verloop van drie en een halve maand teruggezonden hebben. Als een voorbeeld wordt aangehaald, dat de redacteur van 's Rijks genoodigd blad, van het begin van deselve bestaaf, een exemplaar van hetzelfde aan den bisschop *Laurent* over den post had toegezonden, al welke exemplaren echter door de politie in beslag genomen, en, zonder den bisschop daarvan kennis te geven, in het geheim naar 's Gravenhage verzonden waren, waarbij de bisschop tevens werd aangeklaagd wegens het lezen van verboden geschriften, en dat hij met de redactie van de *Deutsche Brüsseler Zig* in betrekking stond. De bisschop wist echter niets van eene *Deutsche Brüsseler Zig*, veel minder, dat deselve in Luxemburg verboden was, en had nooit een exemplaar van dit blad gezien.

Utrecht, 7 mei. Heden werd het stoffelijk over-schoot van den hoogleeraar *J. A. Mulder* ter aarde besteld. Het groote fanus door de familie van de hand gegeven zijnde, werd het lijk door eenige med. candidaten gedragen. Aan de groeve gekomen, hield de hoogleeraar *G. W. Vrede* een kort doch treffende rede, waarin *Z. H. Gel.* het groote verlies voor de wetenschappen en de betrekkingen des overledens schetste.

† **Leeuwarden, 7 mei.** »Onze stedelijke regering heeft onlangs eene negotiatio aangegaan van f40,000 à 4½ pCt. De strekking dezer geldleening is ten eenen male onbekend. Men vraagt: wanneer zullen de goede burgers toch eens te weten mogen komen, welk gebruik er van hunne gelden wordt gemaakt?»

Arnhem, 3 mei. Het domein Postel, in Kempenland, tusschen Turnhout en Eindhoven, is aan eene Belgische maatschappij verkocht voor den prijs van 2,600,000 franken; zij zal hetzelfde exploiteren en ontginnen, waartoe door 't hants voltooid kanaal, dat de Schelde met de Maas verbindt en langs dit domein loopt, de schoonste vooruitzichten bestaan. Onder de stichters dezer maatschappij telt men de eerste en aanzienlijkste lieden uit België en den graaf *d'Hane de Potter* als directeur.

Eenige jaren geleden heeft men hier ter stede beproefd dit domein voor rekening van Nederlandsche kapitalisten aan te koopen en te exploiteren, waaraan, zoo als nu blijkt, een aanzienlijk voordeel zou zijn verbonden geweest.

Op vrijdag, 11 juni aanstaande, des middags ten 12 ure, zal aan het local van het gouvernement alhier worden aanbesteed: 1° het aanleggen van de aardebaan voor de bestrating van het gedeelte van den grooten weg van Utrecht naar 's Hertogenbosch, beginnende aan de Gamersche poort te Zalt-Bommel en gaande door een gedeelte van de stadshaven, tot aan de stoep van den Waalbaandijk buiten gezegde poort; en 2° het aanleggen van de aardebaan voor de bestrating van genoemden weg, aauvangende aan genoemden dijk, ter lengte 6635 ellen; en zulks in vier perceelen.

Uittreksel uit het voorloopig verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, betreffende

de tweejarige staatsbegroting.

1848 — 1849.

(Vervolg van no. 92.)

Departement van buitenlandsche zaken.

§ 28. De beperkte omvang van het grondgebied van dezen staat en de van zoo vele zijden kwetsbare aard van deszelfs teederste belangen moeten de regeling van deszelfs betrekkingen met het buitenland als een der gewigtigste onderdeelen van het staatsbestuur doen beschouwen; terwijl aan de andere zijde de dringende pligt tot spaarzaamheid de toekenning van hoogere geldsommen aan dit departement van algemeen bestuur in geenen deele toelaat. Het is dus eene volstrekte noodzakelijkheid, dat zij, die onze belangen bij vreemde hoven voorstaan, meer door kunde en dege-lijkheid dan door praalvertooning uitmunten, en dat eene juiste keuze der te vervullen zendingen, benevens eene doelmatige besteding der voor dit onderwerp beschikbare geldsommen, het gemis van ruimere bijdragen vergoeden.

§ 29. Met het oog op de eerst aangeduide behoefte, hebben vele leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal er bij herhaling op aangedrongen, dat aan de opleiding van jeugdige diplomaten de meest aanhoudende zorg besteed werd, opdat onze belangen met ijver en kunde door eigene landgenooten zouden kunnen worden behartigd. Uit dezen herhaalden aandrang is eindelijk de toezegging geboren, om zich door doelmatige examina van de bekwaamheden van aankomende diplomaten te verzekeren, alvorens aan hen eenige buitenlandsche zending werd toevertrouwd. Ten gevolge dezer toezegging heeft men wel de benoeming eener commissie tot afneming der vereischte examina ontwaard, maar van de werking dier commissie en van de aanvanke-lijke gevolgen van dezen maatregel heeft men sedert niets naders vernomen; het hooge belang der zaak heeft zeer vele leden genoopt daarop nader terug te komen, en ten dien aanzien eenige omstandige openingen te verlangen.

§ 30. Met betrekking tot de keuze der te vervullen missiën en tot de doelmatige besteding der toegestane geldsommen, is in het algemeen opgemerkt, dat in het eerste de zoo noodzakelijke steelselmatigheid schijnt te ontbreken, en in het tweede geenszins die stuipte spaarzaamheid, dat regelmatig overleg doorstralen, die onze geldelijke toestand gebiedend voorschrijft.

Kosten der buitenlandsche zendingen.

§ 31. De vereniging der gezantschappen in Zweden, Portugal en Sardinië met die van Denemarken, Spanje en Rome, is op nieuw ter sprake gebragt. Men heeft gemeend, dat de geruststellende verzekering, door de regering in hare memorie van beantwoording bij de vorige staatsbegrooting ten dezen aanzien gegeven, niet voldoende is, om de uit den aard der zaak voortspuitende bekommerting weg te nemen, dat uit die verenigingen nadeelen voor onze staatskundige en handelsbetrekkingen zullen ontstaan. De nauwere aansluiting aan de mogendheden van den tweeden rang, door herstelling der speciale missiën bij de aangeduide hoven, is van zoodanig gewigt geoordeeld, dat men deselve ten ernstigste aan de regering wil hebben aanbevolen.

§ 32. In verband hiermede is de nuttigheid der missie bij het hof van Baden zeer betwijfeld; — het gewigt van Mannheim voor onze handelsbetrekkingen is algemeen erkend; maar men heeft gemeend, dat de belangen van onzen handel daar ter plaatse zeer goed door eenen consulaire agent zouden kunnen worden behartigd, en dat deze betrekking alhierzins doelmatig met die van commissaris bij de centrale commissie voor de Rijnvaart zoude kunnen worden vereenigd; — doch uit het oogpunt van representatie, en bij de beperktheid der beschikbare geldmiddelen, is aan de herstelling van eene der boven aangeduide speciale missiën de voorkeur gegeven.

§ 34. Eene groote wankelbaarheid van innigten ten aanzien van onze staatskundige en handelsbelangen, heeft men gemeend in het gebeurde te Athene te bespeuren, daar te geene omstandigheden zijn bekend geworden, die de kort te voren erkende nuttigheid van een consulaat-generaal daar ter plaatse zoozeer hebben doen verminderen, dat de belangen van onzen handel zonder nadeel aan eenen vreemdeling kunnen worden toebetrouwd. Indien zich evenwel dusdanige omstandigheden mochten opgedaan, vraag men, waarom dan dit consulaat niet aan een aldaar gevestigd koopman konde worden opgedragen, en alsoo de daarvoor uitgetrokken geldsom bespaard?

§ 35. De verhooging van het geldelijk bedrag der missie in België is in geenen deele goedgekend; na de daaromtrent, ter gelegenheid der vorige begrooting, gewisselde denkbeelden, had men daarin eerder eene vermindering, dan eene vermeerdering mogen te gemoet zien. Men blijft het gevoelen aankleven, dat, na het ophouden der bijzondere omstandigheden, die de tijdelijke kostbaarheid dezer zending hebben gewettigd, deze voor bezuiniging vatbaar is.

§ 40. Men heeft geenen grond kunnen vinden, waarom aan den gewezen raad van legatie, die tot consulaat-generaal te Athene benoemd was, doch de aanvaarding dier betrekking geweigerd heeft, een non-activiteits-tractement is toegelegd; men meent het daarvoor te moeten houden, dat non-activiteits-tractementen alleen bij gedwongen tijdelijke werkloosheid te pas komen, en wensch dat ten aanzien van dezen post voldoende ophelderingen te bekomen.

Departement van justitie.

§ 41. De bij § 1 gemaakte opmerking, betrekkelijk de gedwongene sluiting der begrooting, vindt hier hare bijzondere toepassing, doordien onder de artikelen van uitgaaf, tot dit departement behoorende, er vele gevonden worden, die, volgens de eigene beschouwing des ministers, hooger hadden moeten worden geraamd.

§ 42. Deze opmerking is hier opzettelijk herhaald, omdat men zich in geenen deele vereenigen kan met het denkbeeld, door den minister in zijne memorie van toelichting ontwikkeld, om namelijk de gebrekkige ramingen door overschrijvingen te verbeteren. Dusdanige handelwijze wordt, overeenkomstig het daaromtrent bij § 12 opgemerkte, strijdig geoordeeld met de bepaling van artikel 24 der instructie voor de Algemeene Rekenkamer. Het gevoelen, door dienzelfden minister gepit, dat vermeerderde splitsing der artikelen tot vermeerdering van overschrijvingen zoude leiden, heeft mede geen bijval gevonden.

§ 43. De omstandigheid, op pag. 2 van het verslag der Algemeene Rekenkamer over 1844 vermeld, heeft daarenboven de overtuiging doen geboren worden, dat de begrippen omtrent de noodzakelijkheid eener strenge en gelijkvormige comptabiliteit bij dit departement van algemeen bestuur nog niet genoeg gevoeld worden.

Departement van binnenlandsche zaken.

§ 65. Bij den aanvang van het onderzoek van dit onderdeel der staatsbegrooting is de strekking tot centralisatie, die bij dit departement bestaat, op nieuw ter sprake gebragt. Naar het oordeel van eenige leden is het toch niet te miskennen, dat vele takken van bestuur, die de grondwet zelf aan de provinciale staten heeft overgelaten, niet slechts in derzelver algemeen hoofdzakelijken, maar zelfs tot kleine bijzonderheden, van uit dit departement van algemeen bestuur worden geregeld.

Anderen, evenwel, hebben gemeend, dat, zonder eenige centralisatie, een krachtig bestuur onmogelijk is, en dus op dit bezwaar niet gedongen; maar allen hebben zich vereenigd in de meest ernstige bedenkingen omtrent de weinige voortvarendeheid, die bij dit departement van algemeen bestuur wordt bespeurd; — men kan zich toch niet verbeelden, hoe, bij het overgrooten getal ondergeschikte ambtenaren, indien dezen namelijk de noodige geschiktheid bezitten, zoo weinig wezenlijk wordt tot stand gebragt. Nergens toch is het getal der terugblijvende wets-ontwerpen zoo groot, en nergens is de voorziening in die behoeften meer dringende.

§ 66. De evengemelde geest van centralisatie schijnt, naar het oordeel der leden, die zich daarover bezwaren, nu en dan door te stralen in de uitbreiding; die men aan de magt en den werkring der gouverneurs heeft trachten te geven; men heeft zich daardoor, naar het oordeel dier leden, moeilijkheden geschapen, die men ligtelijk zoude hebben kunnen voorkomen.

Bij den zich ontwikkelenden geest van openbaarheid ten aanzien van gewestelijke en plaatselijke aangelegenheden, heeft men vooral gemeend, die opmerking niet te moeten terughouden, ten einde men niet met onvoorzigtige hand, daar gevaren scheppen, waar van den natuurlijken gang der ontwikkeling niets anders dan goed te wachten schijnt.

§ 67. De denkbeelden, in de memorie van toelichting ten aanzien der sluiting van deze begrooting ontwikkeld, heeft men in geenen deele beaamd. De onderscheiding tusschen gewone en buitengewone uitgaven is daarbij niet scherp genoeg in het oog gehouden.

Daarenboven straalt ook hier het gebrek door, hetwelk reeds bij § 7 is aangevoerd; — men verhoogt, namelijk, aan de eene zijde, en verlaagt aan de andere zijde; en woent dan genoeg gedaan te hebben, wanneer de vergelijking der eincijfers, die gewoon en buitengewoon vaak andere vermengden, eenige vermindering aanwijst. — Ter juiste beoordeeling eener begrooting behoort men den grondslag der raming van iederen post te kennen; — eene vergelijking der eincijfers is daartoe niet voldoende.

Provinciaal beheer.

§ 71. De groote onevenredigheid in de kosten van de provinciale inrigtingen is op nieuw ernstig ter sprake gebragt; met vernieuwden aandrang der opmerkingen, hiëromtrent bij de vorige staatsbegrooting gemaakt, heeft men tevens te kennen gegeven door de toenmaals ontvangene ophelderingen in geenen deele bevredigd te zijn. Inzonderheid heeft men bij vernieuwing aangedrongen op de ongelijkheid, die ten dezen aanzien tusschen Limburg en de overige provinciën des rijks plaats heeft.

De menigvuldige en vrij aanzienlijke afschrijvingen, die over 1844 en 1845 van deze posten der begrooting hebben plaats gehad, bewijzen overigens ten volje, dat deze ramingen in den regel worden overdreven.

§ 72. Men heeft gemeend bij deze gelegenheid het vertrouwen te moeten uitdrukken, dat uit de posten, onder deze afdeling voor meubelen uitgetrokken, geene stofferingen van de

bijzondere woningen der gouverneurs werden betaald.

§ 73. De ongelijkheid der kosten van de reizen der verschillende gouverneurs is zeer in het oog gevallen; inzonderheid verlangt men te weten waarom die van Noord-Holland zooveel meer dan de anderen voor reiskosten geniet.

Waterstaat en publieke werken.

§ 80. De menigvuldige en aanzienlijke af- en overschrijvingen, die van en op de artikelen dezer afdeeling hebben plaats gehad, zijn als bewijzen aangevoerd van de onnaauwkeurigheid der ramingen, die ten dezen aanzien plaats hebben.

§ 92. Het heeft de opmerking getrokken, dat de aansluiting aan de Pruisische spoorwegen, die reeds voor twee jaren zeer aanstaande scheen, sedert dat tijdstip niets voorwaarts is getreden; dit kenschets weinig veerkracht van de zijde der regering in eene zaak, waarbij het belang van den handel in eene zoo hooge mate betrokken is. Mogt aan de zijde der maatschappij, die zich met de daarstelling der noodige werken heeft belast, eenige nalatigheid bestaan, dan vertrouwt men, dat de regering de middelen zal weten te vinden, om haar in het algemeen belang tot meerdere bedrijvigheid te noodzaken.

Onderwijs.

§ 103. De menigvuldige gebreken, die, naar het gevoelen van bevoegde beoordeelaars, onze instellingen van hooger onderwijs aankleven, doen den wensch naar eene grondige herziening van dit aangelegen onderwerp luider en luider worden. Vele leden zijn van oordeel, dat artikel 143 der grondwet geen twijfel overlaat, of zulks behoort bij eene wet te geschieden, die dan tevens de inrigting van het middelbaar onderwijs zoude moeten bevatten.

§ 104. Eritusschen, zoo lang de tegenwoordige verordeningen bestaan, behooren dezelve in alle opzichten stipt te worden nageleefd. De tijdige opening en de bestendigheid in het geven der openbare lessen van hooger onderwijs schijnen hier en daar wenschen over te laten. Het zoude misschien niet ten eenen male overbodig zijn, dat aan de collegiën van curatoren werd aanbevolen, om aan de naleving dier verordeningen de hand te houden.

§ 105. Vele leden hebben betwijfeld of de staats-examina, zoo als dezelve thans zijn ingerigt, wel als doelmatig kunnen worden beschouwd. Zij zijn op verschillende gronden van oordeel, dat de hoogeschole voor ieder toegankelijk behooren te zijn, die vertrouwt van het daar gegeven onderwijs eenig nut te zullen kunnen trekken, en dat alleen bij het intreden in de maatschappij zoodanige staats-examina, streng afgenomen en doelmatig ingerigt, weldadige vruchten zouden kunnen dragen.

Anderen, die het eerste gedeelte van dit gevoelen niet deelen, hebben zich aan het tweede gedeelte van hetzelfde aangesloten, en alzoo de voltooiing van het aangevangen werk door de invoering dezer latere examina verlangd.

Kunsten en wetenschappen.

§ 113. Het meermalen herhaalde denkbeeld, dat de toelage aan het Instituut, bij den gedrukten toestand der geldmiddelen, ten allerminste als eene overbodige uitgave moet worden beschouwd, is door vele leden op nieuw aangedrongen.

Tevens verlangt men te weten, hoe het komt, dat het onderhoud van het gebouw, waar het Instituut vergadert, onder deze rubriek vermeld wordt. Indien hetzelfde een landsgebouw is, behoort dit onderhoud onder dat der overige landsgebouwen begrepen te worden; in ieder geval is het voorgekomen, dat hetzelfde hoog geraamd is.

Armeezaken.

§ 120. Toen de regering in het vorige jaar bij het indienen eener wetsvoordragt op het armeezen als een onwrikbaar beginsel voorop stelde, dat de verplichte weldadigheid (*la charité légale*) onder alle omstandigheden uit een staatshuishouding gewerd behoort te blijven, hebben velen deze verklaring van beginselen toegejuicht, anderen, met het oog op de wet van november 1818, de juistheid van het aangevoerde betwijfeld; doch niemand heeft zeker kunnen verwachten, dat op den 30sten november 1846 van het hoofd van dit departement, van algemeen bestuur eene circulaire aan de plaatselijke besturen zoude uitgaan, waarbij deze worden gemaagtigd, om, tot ondersteuning van behoeftigen, eenen hoofdelijken omslag te bewerkstelligen. Onderscheidene leden hebben dan ook gevraagd, op welken grond de minister dussdanige aanscherping heeft doen rusten, daar dit niet zijn kan op de wet van november 1818, noch op de laatst gedane voordragt, die duidelijk de verplichte weldadigheid uitsluit.

Nederlandsche Staats-Courant.

§ 127. In het algemeen hebben vele leden bij deze gelegenheid te kennen gegeven, dat zij eene toelage aan een velgeschreven dagblad, hetwelk zich niet slechts met terzetting van verkeerd voorgedragene daadzaken, maar ook met eene bedrade wederlegging van afwijkende gevoelens onledig hield, als eene nuttige en doelmatige uitgave zouden beschouwen.

Die bijdrage zoude dan evenwel onder een vast artikel der begroting moeten worden opgenomen, en het dagblad zelf onder het bepaalde toezigt van een der departementen van algemeen bestuur moeten staan.

Wat de taal betreft, zoo zouden de meeste leden, die zich over dit onderwerp verklaard hebben, de voorkeur geven aan een in de landstaal geschreven dagblad, doch meer dan aan de taal verklaarden diezelfde leden aan waardigheid van uitdrukkingen en gevoelens te hechten.

§ 128. Bij diezelfde gelegenheid is zeker in het Fransch geschreven dagblad nader ter sprake gekomen, en heeft men vrij algemeen den wensch geuit, dat, daar de regering ten intelligentsten invloed op den geest en de wijze van samenstelling van dat dagblad had ontkend, ook iedere verdere geldelijke toelage aan hetzelfde op mogt houden. Op eene onbewimpelde verklaring ten dezen aanzien is ten sterkste aangedrongen.

De opperhoutvesterij.

§ 131. Vele leden zijn teruggekomen op den vroeger uitgedrukten wensch tot geheele ophelling der opperhoutvesterij, en wenschen, dat de regering, bij de aanstaande ontwerping eener nieuwe wet op de jacht, hierop hare ernstige aandacht vestige.

§ 132. De geheele doelloosheid van eenenadvokaat-consulent voor meestal onbeduidende jagtkwestiën, die toch door de ambtenaren van het openbaar ministerie behandeld worden, is op nieuw ernstig ter sprake gebragt. Men kan voor het aanhouden dezer betrekking volstrekt geene redten vinden, en bij de gemaakte opmerking, dat de met deze betrekking

begunstigde titularis daarenboven rijks-advokaat is en als advokaat-consulent nog reisgelden geniet, hebben vele leden zich bezwaard verklaard, om dussdanige voordragt goed te keuren.

(Vervolg hierna.)

Jugezonden stukken.

Staatkundig-financiële Beschouwingen. Overijsselsche spoorweg.

I. DE REGERING.

De laatste jaren hebben een nieuw en overtuigend bewijs geleverd, hoe gering nog, over het algemeen, de kennis is van hoogere financiële onderwerpen en derzelve invloed op de welvaart der volken. In onderscheidene landen, doch vooral in Engeland, werd de vergunning tot den aanleg van spoorwegen met eene voortvarendheid toegestaan, die in hare gevolgen niet zonder den noodlottigsten invloed kon blijven op de geldmarkt, op de geldswaarde der meeste voorwerpen van bezit, op de nationale welvaart. Weinig baat het, dat de banken van Europa en de voornaamste bankiers des laatsten, voor een groot gedeelte zelve bij de spoorweg-ondernemingen betrokken, den alles overweldigenden stroom, alsou eenigzins in dezelfde vervaarlijken loop trachten te beuugelen; weinig baat het, dat Pruisen eene nieuwe bank sticht of althans aan de vroeger bestaan hebbende eenen veel ruimeren werkingskring toekent; dat eenige andere Duitsehe regeringen zelfs tot het uiterste middel, tot de daarstelling van eene voor een oogenblik de klinkende munt vervangende papieren munt zijn overgegaan; niet baat het, dat de rijke goudmijnen van Rusland al milder en milder vloeijen en de Russische regering, verheven boven de kleingeestige staatkunde van eenen vroegeren tijd, miljoenen schatts ter beschikking stelt van hen, die men gewoon was, als de natuurlijke en gezwoeren vijanden van het machtige caesarenrijk te beschouwen; — noch banken, noch bankiers, noch creatie van papieren munt, noch de grandioze schatten van den czar en zijne met gond volgepropie sterkten zijn bestand tegen de onophoudelijke, zich steeds vernieuwende aanvraag naar geld, voortspruitende uit de intekeningen in de spoorweg-ondernemingen, die niet enkele, niet honderden, maar duizenden van miljoenen, ja die veel meer belooopen, dan het gemunte metaal in alle landen van Europa te samen bedraagt.

Men heeft berekend, dat, in tijden van rust en vrede, bij ongestoorde ontwikkeling der nijverheid en zonder buitengewone rampen, de algemeene rijkdom van Europa jaarlijks met een paar honderd miljoen gulden vermeerdert en dat daarvan omstreeks een derde in publieke effecten, schuldbrieven van stateu, aandelen in banken, enz., wordt belegd. Zulke berekeningen zijn, bij het gemis van alle stellige grondslagen, steeds zeer gewaagd. Doch men zal, bij het aannemen van het vermaelde cijfer, bevoorwaardelijk van overdrijving kunnen worden beschuldigd. Immers alteen de geldswaarde der gebouwd en ongebouwd eigendommen in Frankrijk is sinds eene reeks van jaren met meer dan honderd miljoen gulden jaarlijks toegenomen. Maar deze aanwinst kon, evenmin als zoo vele anderen, in effecten worden belegd. Daarom dijde de tweede stelling, dat een derde van den aanwas van het nationaal vermogen tot den aankoop van geldwaardige effecten gebezigd wordt, misschien juist zijn in Nederland, doch zeer zeker is zij niet van toepassing op alle andere landen der wereld. Dan, hoe dit zij, de ondervinding heeft bewezen, dat telkens, wanneer er in een jaar, tot de betaling van nieuwe staats-leeningen, waarvan de opbrengst niet tot de aflossing van oudere schulden werd geteugd, of tot de uitbreiding van den handel naar verwijderde streken, of uit welken anderen hoofde ook van de Europese geldmarkten kapitalen gevraagd werden, de som van p. m. honderd miljoenen gulden te boven gaande, dit tot de haghelijkste uitkomsten leidde. Getuigen de jaren 1818, 1825, 1826, 1837, enz. Wat was er in 1818, het beruchtste gebeurde jaar dezer eeuw, gebeurd? Er waren door Frankrijk en eenige andere stateu geldleeningen ten beloope van eenige honderd miljoenen gulden genegotieerd geworden. Zoo veel kostten twee of drie der vooruaamste van de twee of drie honderd Engelsche spoorwegen. In 1826 vielen te Londen gedurende eene week meer handelshuizen dan anders in jaren; een gevolg der buitensporige handelsovernamen naar de vrij geworden stateu van Midden- en Zuid-Amerika; ondernemingen, die nogtans, in derzelve geheelen omvang, naauwelijks zoo veel kapitaal vereischte hadden, als de enkele spoorweg van Parijs naar Marseille. Wat kon er, na deze algemeen bekende daadzaken van de spoorweg-woede verwacht worden? Of is er, zoo ver de kennis van de geschiedenis der volken strekt, een enkel voorbeeld te vinden van een behoeftig aan kapitalen, die ook slechts verwijderd in vergelijking kan komen met de kolossale, monstrueuse, aonatuurlijke, fabelachtige sommen, welke de gedeeltelijk in aanbouw begrepen, gedeelte geconcessioneerde, gedeeltelijk slechts geprojecteerde spoorwegen binnen weinige jaren vereischen? Zoo men immer moest schromen, de waarheid te verkondigen, uit vrees van te worden beschuldigd van overdrijving, dan is het in het onderhavige geval. Als men van eene geldbehoefte van een paar duizend miljoenen gulden spreekt, zoo haakt de onwetende menigte, niet bevattende wat

buiten haren naauwen gezichtseinder ligt, glimlachend de schouders op; en nogtans is die som ver beneden de wezenlijke behoefte. Deze onwetendheid heeft intusschen hare goede zijde; zij onderhoudt handel en vertier. Gelijk de mensch weinig vatbaar zoude zijn voor eenige groote krachts-inspanning, voor eenige energische handeling, als hem gestadig het spooksel der vergankelijkheid van al aardse werkzaamheid, de vernieling, welke iets vroeger of later al het stoffelijke ondergaat, voor den geest zweefde, zoo zoude niemand het wagen, eenige onderneming, waarmede ook slechts eene matige verbindteuis voor de toekomst verbonden is, aan te gaan, wanneer hij steeds de ontzettende lasten gedachtig was, onder welke de Europese geldmarkten, ten gevolge der spoorweg-ondernemingen, gebukt gaan. Alle op het crediet, op het vertrouwen, op de toekomst gevestigde handels-ondernemingen zouden moeten ophouden. Gelukkig, derhalve in een zeker opzigt, dat slechts enkelen een gevoel van beaauwdheid en vrees overmeestert bij het dagelijks aanschouwen der nog steeds groeiende reuzen-lijsten der spoorwegen in Engelsche en Duitsehe dagbladen. Deze lijsten, — zij zullen een blijvend gedenkteeken zijn van menschelijke sterkte en zwakte: aan de eene zijde zullen zij den nazaat toonen, wat menschen kunnen uitvoeren door vereeniging; doch aan de andere zijde ook een treffend blijk leveren, hoe, in eenen bij uitstek bezadigden en nuchteren tijd, de drift van het oogenblik, de zucht tot onmiddellijk voordeel, het oordeel van particulieren en van regeringen konde behoerscheu en misleiden.

Ten allen tijde heeft de verwaandheid der menschen aan buitengewone gebeurtenissen, aan het noodlot willen wijten, wat inderdaad niets anders was dan de natuurlijke, de onvermijdelijke uitkomst van eigen dwalingen en feilen. Zoo wil men thans de haghelijke gesteldheid der beurzen, den ongewoon hoogen standaard van rente, de daaruit onstaande belemmering van alle takken van nijverheid, de vermindering der waarde van de landerijen, der gebouwen, der publieke effecten, kortom van alle voorwerpen van bezit, die niet tot dagelijksch verbruik strekken, — eene vermindering, zoo algemeen en zoo gevoelig, dat zij noodwendig ook op de opbrengst der belastingen in de meeste stateu eenen nadeeligen invloed moet uitoefenen, — voornamelijk of uitsluitend op rekening stellen van den slechten oogst; en deze dwaling vindt vrij algemeen weerklank, wordt vooral geschraagd door de openbare organen, die, een paar jaren geleden, in hunne bekrompenheid van zien, zoo niet uit lager drijfveren, allen invloed der aan razerij grenzende spoorweg-woede op de geldmarkt trachten weg te cijferen, die uitgedeide vertoogen leverden tot staving van het banale gezegde: »het geld blijft immers in de wereld." — Indien men het wilde boproeven, binnen zeer korten tijd vijf duizend of meer nieuwe huizen te Amsterdam daar te stellen, — het daarvoor uitgegeven geld zoude ook in de wereld, zelfs binnen Nederland blijven. Maar zou daarom de waarde der huizen niet verminderen en tevens die van alle voorwerpen, die tot betaling der massa van nieuwe huizen te geld moeten worden gemaakt? Zouden niet ook de huisharen dalen? Zouden zij, die van de opbrengst hunner huizen leven, hunne uitgaven niet moeten bekrimpen? Zou daardoor niet de winkelier, de ambachtsman, de werksman lijden? Evenwel, het geld blijft in de wereld, en de huizen zijn er bijgekomen. Het ware van de zaak is: Er bestaat geene behoefte aan duizenden van nieuwe gebouwen in onze hoofdstad, en er zijn tevens geene kapitalen voor aanwezig, even als er, twee jaren geleden, niet alleen geene behoefte, maar geene mogelijkheid van plaatsing bestond voor drie, vier, vijf duizend miljoenen gulden nieuw geldwaardig papier. Niet elk wil zijn vermogen of zijn vermeerdert kapitaal in huizen beleggen, en ook niet elk in een stuk papier, het heete staats-schuldbrief op spoorweg-aandeel. Maar al hadden alle kapitalisten in Europa, tot den laatsten toe, hunne beschikbare gelden tegen nieuw geldwaardig papier willen verruilen, dan nog had die monsterrachtige uitgifte de waarde van al het bestaande papier allergevoeligst moeten drukken en bij den grooten invloed, die de waarde van de publieke effecten op de waarde ook van alle andere voorwerpen van bezit heden-daags uitoefent, dezen allen den noodlottigsten slag moeten toebrengen. Het is waar, enkele dagbladen hebben gewaarschuwd. Ruim twee jaren geleden — toen Troja juichte — deed zich in eene reeks van Opmerkingen in de *Arnhemse Courant* eene *Cassandra*-stem hooren, die de toekomst zelfs nog duisterder voorspelde, dan zij zich thans als tegenwoordigheid voordoet. Strekken deze en andere dergelijke redeneringen uit den tijd, toen alles zich in de liefelijkste tinten vertoonde, niet ten bewijze, dat het de natuurlijke loop van zaken en geenszins een toevallig misgwas in eenige streken van het westelijke Europa is, waardoor de tegenwoordige deerniswaardige gesteldheid der geldmarkten is te weeg gebragt? Trouweus, waren de anders zoo prijsvaste Engelsche Consols reeds omstreeks tien pCt. gedaald en Duitsehe regeringen waren genoodzaakt, zich, tot verkrijging der tot den aanleg van spoorwegen benodigde gelden, voorwaardten te getroosten, die zij, eenige jaren vroeger, met verontwaardiging zouden hebben afgewezen, alvorens nog het vraagstuk der voedingstoffen eenige bijzondere oplettendheid verwekte. Engelsche dagbladen en Engelsche correspondenten zijn misleid, of willen anderen misleiden, wanneer zij de thans in geheel

het land heerschende, schier voorbeeldelooze geldcrisis aan den trouwens niet zeer aanzienlijken uitvoer van goud tot dekking van buitenlands aangekochte granen toeschrijven. Ouloochenbare daadzaken strekken ten bewijze van de onjuistheid dier bewering. Elk, die Engeland kent, weet, dat verreweg de meeste betalingen aldaar niet in geld, maar in bankbiljetten geschieden; dat, bij gevolg — en dit is bij gelegenheid op de overtuigendste wijze door sir ROBERT PEEL betoogd — overvloed of schaarschte van geld er van afhangen, of er veel of weinig bankpapier in handen van het publiek is. Wel nu, op dit oogenblik bedraagt het circulerende bankpapier niet minder dan in vroegere jaren. Maar de som van dertig millioenen ponden sterling, in gewone tijden meer dan toereikende, is veel te gering, waaneer, gelijk thans het geval is, buiten de gewone behoeften, elke maand nog bijzonder vijf, zes of tien millioenen ponden sterling voor stortingen in spoorwegaansche maatschappijen van de geldmarkt gevraagd worden. Hetzelfde geldt voor Duitschland, waar zelfs veel meer goud, zilver en muntpapier aanwezig is dan voor eenige jaren.

Men vraagt misschien: Heeft er dan niemand in Engeland en in Duitschland gewaarschuwd? Voorzeker niet zoo vroegtijdig en niet op zoo bepaalden, stelligen toon, als dit in Nederland is geschied, waar zich dan ook gelukkiglijk de rampen thans het minst doen gevoelen. Intusschen heeft, wel is waar eenigzins laat, ook het vorstelijke dagblad, de *Times*, eenig ernstig vermanend artikel geleverd. Zoo onbekend is de leer van den geldsomloop ook in Duitschland niet, of daar hebben zich tevens enkele stemmen tegen de onbestemde spoorweg drift doen vernemen. Wat heeft de regering en wetgevende vergaderingen aan deze en gindsche zijde van het kanaal belet, om aan welgemeende en op goede grondslagen steunende waarschuwingen gehoor te verleenen? Wij zullen het in het vervolg van dit artikel onderzoeken. X. X.

Onze vertegenwoordiging.

VI.

Wij hebben alom blootgelegd het publiek leven onzer vertegenwoordiging en zouden thans zoo gaarne een' blik willen werpen in het geheime Kamerleven — de *Sectiën*, — zooveel verborgenheden der vertegenwoordiging. De hoedanigheid, evenwel, van dat leven, het bedekte en geheime daarvan, sluit reeds alle denkbeeld aan degelijke bekendheid met hetgeen in de *sectiën* voortvalt en zelfs de mogelijkheid dier wetenschap uit; want, behalve, dat het onmogelijk is, door den digten sluijer, welke dat geheime Kamerleven bedekt, heen te zien, heeft zich, daarenboven, eene zoo groote *discretie* van de heeren volksvertegenwoordigers meester gemaakt, dat men wel een wit voetje bij den heer AKERLAKEN moet hebben of in de gansch bijzondere gunst van den correspondent des »*Oprekten*» staan moet, wil men toegelaten worden tot het steken van, niet den nous, maar een puntje er van onder een tipje van dien dikken sluijer, dien *câche-tout-ou* en mischien wel — *câche misère*. Gelukkig, nogtans, dat alweder de hoogleeraar THORBECKE ons hier bijspringt met zijne hier ter zake passende *Aanteekeningen* en wel die op artikel 108 der grondwet, hetwelk de overweging van eenige ingekomene regeringsvoordragt in de onderscheidene afdelingen voorschrijft, vóórdat de beraadslaging daarover in de volle Kamer moge plaats grijpen.

Het licht, door den hoogleeraar THORBECKE over den gang van zaken in die afdelingen of *sectiën* verspreid, is niet zeer geschikt, om ons een gunstig denkbeeld over het nut daarvan te doen vormen. Wat het doel dier instelling of inrigting betreft, — dit schijnt niet dan zeer heilzaam: »*Voorbereiding*», namelijk, »*van de werkzaamheden der Kamer*, eene »*instructie*» der zaak, welke aanhangig is, bestemd om de leden, zooveel mogelijk, op de hoogte der regeringsvoordragten te brengen, indien zulks, bij het duizelig hoge »*standpunt*», van waar ze in het *parterre* van den nationalen schouwburg, als zoovele weldaden en zegeningen, nedergelaten worden, mogelijk zij. En, inderdaad, indien de leden der Kamer, de *acteurs*, sommige *opera's* uit het *repertoire* van de directie niet aannemen of laten vallen, zoo moet men dit juist aan dat verhevene »*standpunt*» wijten: het *engelachtige* van het werk der staatkundige, of staatsmannelijke *Donizetti's* en *Hippolite-Lukassen*, die daarboven zijn.

Wat, intusschen, de *uitwerking*, het *effect* der inrigting, — »*voorbereiding in de sectiën*, — aangaat, — daaromtrent zeide de heer THORBECKE in 1841: »Maar onze instelling is door het gebruik miskend. Zij heeft eene werking gekregen, dat zij de slechtste aller vormen is geworden.»

»De *sectiën* handelen (dus) alsof zij zoovele zelfstandige Kamers in het klein waren, ieder afzonderlijk met het gouvernement. Men opent vijf verschillende *vechtperkjes*, waarin de leden der Kamer, een voor een, of bij *troepjes*, eer hunne inzichten nog door gezamenlijke raadpleging zijn geformeerd, met de regering *schermutselen*. Kan dit eene andere uitkomst hebben, dan de krachten, bestemd om eenparig te werken, te verdeelen en vóór den tijd af te maten? Een gouvernement, dat eene vertegenwoordiging wilde *ontzenuwen*, zou geen' anderen vorm van raadpleging wenschen. Het zou de

bijzondere gevoelens uitlokken, en die, achter gesloten deuren, tot eene stoffe van onderhandeling maken. Wanneer de regering, eer zij de discussie met het volle collegie waagde, de aanhangige zaak met de leden recht te *plooijen*, zou men het grondwettig achten?»

Ziedaar het beeld der *sectiën*, zoo als het in 1841 bestond, geschetst door een' deskundige van naam; ziedaar het doel en de uitwerking van het bedekte Kamerleven blootgelegd, voor zoover het in 1841 den heer THORBECKE gegeven was, daarin een' blik te werpen. Wel heeft, tegenwoordig de mededeeling van de processen-verbaal der afdelingen aan de regering niet meer plaats en dus ook die ontzenuwende schermutseling niet, maar deze verandering verbetert daarom den gang van zaken in de *sectiën* niet bijzonder, en onzenuwd blijft het Kamerleven in de *sectiën* niettemin.

Wij spreken hier opzettelijk van dat »*ontzenuwend*» Kamerleven, omdat een ministerieel dagblad, met welks naam wij ons papier niet bezoedelen mogen, naar aanleiding van onze *tentoonstelling* (1) (*Arnhemse Courant* dd. 11 april) de snedige aanmerking maakte: »dat wij, bij het opgeven van het »*akwattig* gering getal *publieke* vergaderingen der »Kamer, vergaten melding te maken van het aantal »*vergaderingen in de afdelingen*.»

Wij moeten, in gemoede, hierop antwoorden, dat wij zulks niet »*vergeten*», maar der vermelding niet waardig, ja, onmogelijk geacht hebben. Niet waardig, — omdat ieder deskundige weet, 1o. hoe gering het aantal *bijeenkomsten* in de *sectiën* is; 2o. hoe gering het aantal *leden* is, welke daar verschijnen; 3o. hoe gering de *werkzaamheden* zijn, welke daar verricht worden; 4o. *hoeveel koetjes en kalfjes* daar verhandeld, en 5o. *hoeveel sigaartjes* daar gerookt worden. En de *novelen-offers*, daar den afgod van het *Nicotiaansche kruid* gebragt, zijn, (naar luid der verzekering, ons door enkelen der *leden* gedaan) zoo groot, zoo menigvuldig, dat een duizendste deel er van toereikende zijn zou, om alle Parijsche, cigarette-lievende *grisettes* te doen bezwijmen. — »In eene *Physiologie* onzer Kamer,» zeide een hunner, »zou de *cigaar* of de *gouwenaar* een afzonderlijk hoofdstuk moeten uitmaken.»

En dan wil men den leden der Kamer, — en den *absenten* nog wel, — die, — niet-bijgewoonde, — vergaderingen in de *sectiën* in rekening brengen als *werkzaamheden*! Ach! waarom hun niet ook in rekening gebragt de zuchten, te huis geloofd over eene voordragt, de knikjes, *aan den haard*, ten voordele eens ontwerp, geëffectueerd? Waarlijk, als verdediger *quand même* der regering, als loon-coryphae des *Behouds* en als automaat-antagonist der *Herziening*, had men wijzer, staatkundiger gehandeld, met de zaak maar te laten rusten, liever dan eene onhandige vraag te doen of eene ongepaste aanmerking te maken, waarop niet dan een beschamend antwoord mogelijk was. Buiteudien, die *tentoonstelling* der *publieke* handelingen der vertegenwoordiging, — is zij niet reeds, uit den aard der zaak, een thermometer der *bedekten*? De *tentoonstelling* der *publieke* niet-daden, — sluit zij niet reeds eene *tepronkstelling* in der *geheimen*?

Indien een mensch zoo weinig eergevoel, zoo weinig pligt-gevoel, zoo weinig schaamte-gevoel bezit, zoo weinig indachtig aan zijnen eed is, dat hij zich niet ontziet, *publiek* te kort te doen aan eer, aan pligt, aan zedelijkheid en aan eed, — niet waar? loonbediende des *Behouds*! — dan is er nog al eenige gegroude *presumtie* voor, dat zijne *geheime* werken wel niet veel beter zijn zullen! Reeds deze, doodeenvoudige, overweging had u die woorden in de pen of den inktkoker moeten doen smooeren, of althans, bij de *correctie* der drukproeven, moeten doen schrappen: maar *correct* zijt gij ook niet, dat zullen wij later eens samen bespreken; *corrigenus* zij gij zooveel te meer, — *correctief* zooveel te minder, voor het minst, zoolang het *Behoud* u aan een gouden touwtje leeft.

De slotsom, nu, onzer redeneringen en beschouwingen over en van de vertegenwoordiging is geenszins bevredigend. In de *sectiën* weinig leden present, weinig werk, veel koetjes en kalfjes, veel damp en rook; in de *volle* vergadering vele leden absent, lange predikatiën, geene discussiën, vóór-preeken, tegenstemmen en omgekeerd, — gezwegen van het al-dan niet-heilzame der aangenomene of verworpen maatregelen of welton des bestuurs; jaarlijks veel geld, soms misschien wel f 100,000 besteed (?) aan rust- en blijf-kosten, enz. enz.

Moet dit zóó blijven? Mag het nog één jaar zoo blijven?

Het bestuur, hetwelk het gedooft, door de *grondwets-herziening* tegen te houden; de *vertegenwoordiging*, die het toelaat, door maar zoetsappiglijk de bloed- en zweet-penningen der natie, om niet, op te steken; de *natie*, die er zich niet tegen verzet, — ze zijn aansprakelijk voor de daaruit voortvloeyende geldverspillingen en verwaarloozing der lands-belangen en den achteruitgang des vaderlands. Op hen, — maar het eerst en het meest op het *bestuur*, omdat het »het geheel veel beter overziet,» — kleeft die zware verantwoordelijkheid. Zóó het »*te laat*!», in 1845

(1) Het bewuste orgaan des Behouds schijnt het woord »*Tentoonstelling*» niet juist gekozen te achten; het vraagt, waarom wij ons niet van »*Tepronkstelling*» bediend hebben? Een der miniatuur-bladen heeft deze vraag reeds beantwoord door de repliek: »dat er niet mede te pronken valt.»

in de Kamer uitgesproken, zich immer bevestige, — dat dan de God van Nederland den schuldige treffe en een bedrogen en bologen volk niet doe boeten voor de feilen en gewetenlooze wandaden van een verfoeijelijk bestuur! Een pessimist.

Weldadigheid.

Ontvangen voor de *Noodlijdenden in de Boemelerswaard*: van O f 12.50; van NN een muntbiljet no. 33848, groot f 5; van AA f 4 (gekolleeteerd in de Nieuwe kerk); van AA f 3 en van NN f 2; (beide gekolleeteerd in de Grootte kerk.)

Arnhem, 9 mei 1847.

H. J. VELDWIJK
Predikant.

Advertentiën.

Heden is bevallen van een dood Kind, C. W. BARONES VAN AIJYVA VAN PAL-LANDT, geboren VAN SCHELTINGA. 's GRAVENHAGE, den 4den Mei 1847. Eenige kennisgeving.

HERVELD, 6 Mei 1847. — Mijne geliefde Echtgenoot, A. W. COSTERMANS, beviel heden voorspoedig van eene DOCHTER. C. BUDDINGH.

Door het Ministerie van den te Epe residerenden Deurwaarder H. WIJNBERGEN, zal,

op Maandag den 17den Mei 1847, des morgens ten elf ure, ten huize en ten laste van GERRITTEU-NISSEN, te Ugchelen, onder Beekbergen, tegen contante betaling, worden overgegaan tot den executorialen verkoop van allerhande HUISRAAD, als KISTEN, KASTEN, STOELLEN enz., voorts een jong PAARD, drie à vier KOEBEESTEN, ruim veertig extra beste SCHAPEN en ruim veertig LAMMEREN, eenige VARKENS, WAGEN, KAR, PLOEG, EG-DEN, eene partij AARDAPPELEN, eene partij VLEESCH, BRANDHOUT en allerhande BOUW-MELKGEREEDSCHAPPEN.

+++ De Ondergeteekende zich hier ter Stede ++ als TIMMERMAN gevestigd hebbende, be- ++ veelt zich bij deze in de gunst zijner geëer- de Stadgenooten, belovende eene solide en modieke behandeling. Arnhem, den 10den Mei 1847.

J. A. PRINS,
Singel bij de Rijnbarrière.

+++ Bij eenen Ontvanger van 's Rijks-Belas- ++ tingen, ten platten lande, welke tevens ++ met andere administratieve betrekkingen gechargeerd is, bestaat (door vertrek) gelegenheid tot PLAATSING EN OPLEIDING VAN EENEN JON- GELING in het vak der BELASTINGEN, tegen be- taling voor kost en inwoning. — Ouders of Voogden hiertoe inclinerende, adresseren zich, met gefran- keerde brieven, onder Letter Q, bij den Boekdru- ker C. A. THIEME, te Arnhem.

DE DUITSCHE PHÖNIX. VERZEKERINGS-MAATSCHAPPIJ.

Te Frankfort aan den Main. Grond-Kapitaal 5½ Millioen Gulden. Deze Maatschappij verzekert tot zeer billijke Premien alle Soorten van GOEDEREN en KOOPMAN-SCHAPPEN bij het TRANSPORT te LAND en WA- TER tegen schade van vuur, water en andere Ele- menten.

De Ondergeteekende HOOFD-AGENT is gemagtigd, verzekeringen definitief af te sluiten en onmiddellijk de Polissen daarover uit te vaardigen.

Tarieven alsmede verdere inlichtingen kunnen ten zijnen Kantore verkregen worden. Arnhem, den 28sten April 1847.

M. REIMANN,
Hoofd-Agent des Deutschen Phönix.

Rijn-Stoomboot-vaart. KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ

DAGELIJKSCHE DIENST Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tusschen ge- legen plaatsen.

Vertrek van Arnhem, des morgens ten 6 ure, om nog denzelfden avond te Keulen aan te komen.

Aankomst te Arnhem des avonds ten 6 ure, in correspondentie met den laatsten Spoorlijn naar Amsterdam.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den ondergeteekende te Arnhem, bij de Factorij van den Nederlandschen Rijn-Spoorweg te Amsterdam, en, door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de Algemeene Expeditie Maatschappij (JONKER) met welke Diligence-Diensten deze Vaart in onmiddellijk verband staat.

H. EUDE, G. J. ZN.

Waterhoogte te Arnhem. Den 10 Mei 3 El 1 Palm 0 Duim: gew. O D. ger. 23 D. Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.